

ARCHEOLOGIA

P O L S K I

PL ISSN 0003-8180
Indeks prasowy 325945
1-2/2007
Stawka VAT — 0%

LII : 2007
Zeszyt 1-2

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ARCHEOLOGIA POLSKI LII-1-2 : 2007

<http://rcin.org.pl>

NAJNOWSZE WYDAWNICTWA INSTYTUTU ARCHEOLOGII I ETNOLOGII PAN

- Archeologia-Kultura-Ideologie (Archäologie-Kultur-Ideologien* — summaries in English or German), B. Gediga, W. Piotrowski red., Biskupin-Wrocław 2004, 357 ss., ryciny, mapy.
- Celts on the margin. Studies in European cultural interaction 7th century BC–1st century AD dedicated to Zenon Woźniak*, H. Dobrzańska, V. Megaw, P. Poleska red., Kraków 2005, 211 ss., ryciny, mapy.
- J. Dąbrowski, *Ältere Bronzezeit in Polen. Starsza epoka brązu w Polsce*, Warszawa 2004, 143 ss., 66 rycin, 8 map, płyta CD.
- J. Fiedorczuk, *Final Paleolithic camp organization as seen from the perspective of lithic artifacts refitting*, Warszawa 2006, 167 ss., 109 rycin, płyta CD.
- T. Gałkowski, *Rotnowo. Stanowisko paleolityczne i mezolityczne w Dolinie Lubieszowej na Pomorzu Zachodnim*, w druku.
- Hački. Zespół przyrodniczo-archeologiczny na Równinie Bielskiej [Hački. Natural and archaeological heritage site complex in the Bielsk Plain* — in Polish only], J.B. Faliński, A. Ber, Z. Kobyliński, W. Szymański, A.J. Kwiatkowska-Falińska red., Białowieża-Warszawa 2005, 144 ss., ryciny, zdjęcia, mapy, CD.
- A. Janeczek, *Album civium leopoliensium. Rejestry przyjęć do prawa miejskiego we Lwowie 1388–1783, t. I [Album civium leopoliensium. Registers of new burghers of Lviv 1388–1783, vol. I]*, Poznań-Warszawa 2005, 450 ss., 9 rycin, tabele, diagram.
- A. Janeczek, *Album civium leopoliensium. Rejestry przyjęć do prawa miejskiego we Lwowie 1388–1783, t. II [Album civium leopoliensium. Registers of new burghers of Lviv 1388–1783, vol. II]*, Poznań-Warszawa 2005, 294 ss., płyta CD.
- Z. Kobyliński, *Archeologia lotnicza w Polsce. Osiem dekad wzlotów i upadków [Aerial archaeology in Poland: eight decades of rises and declines* — in Polish only], Warszawa 2005, 151 ss., 116 rycin.
- M. Lityński-Zając, *Chwasty w uprawach roślinnych w pradziejach i wczesnym średniowieczu [Sum.: Segetal weeds in prehistory and Early Medieval farming]*, Kraków 2005, 444 ss., tabele, mapy.
- H. Mamer, *Archeologia i dyskurs. Rozważania metaarcheologiczne [Sum.: Archaeology and discourse. Metaarchaeological considerations]*, Poznań 2004, 282 ss., 6 rycin.
- K. Misiewicz, *Geofizyka archeologiczna [Archaeological geophysics* — in Polish only], Warszawa 2006, 212 ss., ryciny.
- Nie-Słowianie o początkach Słowian [Non-Slavs about the origin of the Slavs* — in Polish only], P. Urbańczyk red., Warszawa 2006, 213 ss., 130 rycin.
- On the frontier of Latin Europe. Integration and segregation in Red Ruthenia, 1350–1600*, T. Wunsch, A. Janeczek red., Warszawa 2004, 242 ss., mapy, tabela.
- Polish lands at the turn of the first and the second millennia*, P. Urbańczyk red., Warszawa 2004, 387 ss., ryciny, mapy.
- Stan i potrzeby badań nad wczesnym średniowieczem w Polsce — 15 lat później [Sum.: The state and needs of research on the Early Medieval in Poland — 15 years later]*, W. Chudziak, S. Moździoch red., Toruń-Wrocław-Warszawa 2006, 502 ss., ryciny.
- Z. Sulgowska, *Kontakty społeczności późnolitycznych i mezolitycznych między Odrą, Dźwiną i górnym Dniestrem. Studium dystrybucji wytworów ze skał krzemionkowych [Sum.: Contacts between Late Paleolithic and Mesolithic communities in the area between the Odra, Dvina and Upper Dniester rivers. A study of siliceous artifacts distribution]*, Warszawa 2005, ryciny, fotografie, tabele.
- Świat Słowian wczesnego średniowiecza [The Slav world in the Early Middle Ages* — in Polish, German, English, Czech and Russian], M. Dworaczyk, A.B. Kowalska, S. Moździoch, M. Rębkowski red., Szczecin-Wrocław 2006, 667 ss., ryciny, fotografie, mapy, tabele.
- W. Świętosławska, *Ślady koczowniców Wielkiego Stepu z X, XI i XII wieku w dorzeczu Wisły i Odry [Sum.: The nomads of the Great Steppe on the Polish territory in the 10th, 11th and 12th century]*, Łódź 2006, 160 ss., 34 ryciny, 4 wykresy, tabela.
- The killing fields of Zwolen. A Middle Paleolithic kill-butcherery-site in central Poland*, R. Schild red., Warszawa 2005, 248 ss., ryciny, fotografie, tabele, mapa.
- H. Więkowska, M. Chmielewska, *Materiały do badań osadnictwa mezolitycznego w mikroregionie Luta, województwo lubelskie [The Mesolithic settlement in the Luta microregion, Lublin voivodeship]*, Warszawa 2007, 258 ss., 72 ryciny, 39 tablic, 86 tabel.
- P. Włodarczyk, *Kultura ceramiki sznurowej na Wyżynie Małopolskiej [Sum.: Corded Ware Culture in Little Poland Upland]*, Kraków 2006, 346 ss., 62 ryciny, 74 tablice, 4 fotografie, 40 tabel.

ACTA ARCHAEOLOGICA LODZIENSIA

- Nr 50/1, *Priceless invention of humanity — textiles*, J. Maik red. Łódź 2004, 200 ss., ryciny, mapy, tabele.
- Nr 50/2, M. K. Kocińska, J. Maik, *Średniowieczne i nowożytne plomby tekstylne z wykopalisk w Gdańsku [Medieval and modern textile seals from the excavations in Gdańsk* — summary in German], Łódź 2004, 72 ss., ryciny, mapa.

ARCHEOLOGIA MAZOWSZA I PODLASIA. STUDIA I MATERIAŁY

[pod redakcją Wojciecha Szymańskiego]

- T. 3, *Problemy przeszłości Mazowsza i Podlasia*, [Sum.: *Problems of the past in Mazovia and Podlasie regions*], M. Dulnicz red., Warszawa 2005, 316 ss., ryciny, mapy.
- T. 4, *Sypniewo. Ein frühmittelalterlicher Burg-Siedlungskomplex in Nordmasowien / Sypniewo. Wczesnośredniowieczny kompleks osadniczy na północnym Mazowszu*, cz. I, Felix Biermann, Sypniewo. *Befunde, Funde und kulturhistorische Bewertung / Sypniewo. Obiekty, zabytki i ich interpretacja historyczna*, Warszawa 2006, 306 ss., 118 ryc., 58 tablic, tabele, załącznik.

ARCHEOLOGICZNE ZESZYTY AUTOSTRADOWE

- Z. 3, *Badania na autostradzie A4, cz. II [Investigations on the A4 motorway, Part II* — summaries in German], B. Gediga red., Wrocław 2004, 249 ss., ryciny, tabele.

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

P320

ARCHEOLOGIA POLSKI

TOM LII

Zeszyt 1-2

2007

Biblioteka Instytutu
Archeologii i Etnologii PAN

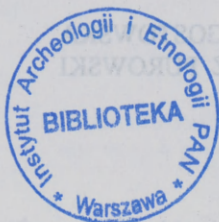

0020838

WARSZAWA
2007

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

P320

ARCHEOLOGIA POLSKI

TOM LII

Zeszyt 1-2

2007

WARSZAWA
2007

<http://rcin.org.pl>

Akc. 3/2008 d.

S k ł a d R e d a k c j i N a u k o w e j:

Redaktor: MARIA DEKÓWNA

Członkowie Redakcji: ROMUALD SCHILD, ZOFIA SULGOSTOWSKA

Sekretarze Redakcji: URSZULA KOBYLIŃSKA, TOMASZ PUROWSKI

A d r e s R e d a k c j i:

Instytut Archeologii i Etnologii PAN

00-140 Warszawa, al. Solidarności 105

tel. (0-22) 620 28 81 do 84; 652 19 60 do 66

wewn. 138, 156, 171

e-mail: archeologia.polski@wp.pl

K o r e k t o r:

Andrzej Jacek Tomaszewski

PL ISSN 0003-8180

**© Copyright by Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Warszawa 2007**

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission from the copyright owner.

D T P:

Krzysztof Anuszewski

D r u k:

MATRIX

ul. Kielecka 35, Nowa Iwiczna

05-500 Piaseczno

Nakład 400 + 30 egz., objętość 18,5 ark. wydawn., papier offset 80 g

Druk ukończono w grudniu 2007 r.

SPIS TREŚCI

Profesorowi Witoldowi Henslowi w dziewięćdziesiątą rocznicę urodzin (S t a n i s ł a w T a b a c z y ń s k i)	7
To Professor Witold Hensel on his ninetieth birthday	10
Bibliografia prac prof. dr. hab. Witolda Hensla za lata 2002–2006 (J o a n n a K o ś n i k)	13

METODY I METODOLOGIA

H e n r y k W. W i t a s, Kopalny DNA źródłem informacji w badaniach archeolo- gicznych	15
Ancient DNA: a new source of retrievable data in archaeological research . . .	33

STUDIA

P i o t r W ł o d a r c z a k, Problem chronologii radiowęglowej kultury ceramiki sznurowej w świetle dendrochronologicznych datowań późnoneolitycznych osad palafitowych ze Szwajcarii	35
Radiocarbon chronology of Corded Ware Culture in the light of dendro- chronological datings of Late Neolithic lake dwellings in Switzerland	77
M a r e k D u l i n i c z, Wczesnosłowiańskie obiekty archeologiczne na południe od Karpát, Sudetów i Rudaw datowane metodami bezwzględnyymi	81
Early Slavic archaeological features south of the Carpathians, Sudetes and Rudawy mountains dated by absolute dating methods	128
M i c h a ł A u c h, Produkcja średniowiecznej ceramiki szkliwionej w osadzie garncarskiej w Przemysłu na Zasanu	131
Medieval glazed pottery production in the potmaking settlement in Przemysł, Zasanie district	174

DYSKUSJE I POLEMIKI

E u g e n i u s z T o m c z a k, Starożytne centrum metalurgiczne koło Warszawy. Zagadnienia dyskusyjne	177
Ancient metallurgical center near Warsaw. Controversial issues	185
M a g d a l e n a B i s, Z problematyki polskich badań składu chemicznego ceramiki późnośredniowiecznej i nowożytnej metodą fluorescencji rentgenowskiej . . .	186
On Polish X-ray fluorescence analyses of the chemical composition of Late Medieval and modern pottery	201

RECENZJE

- L'île de Tatihou (Manche) à l'âge du Bronze. Habitats et occupation du sol (Hanna Kowalewska-Marszałek) 203
- Wojciech A. Lonak, Znaleźiska monet rzymskich na Śląsku (Aleksander Bursche) 209
- Éric Rieth, Catherine Carrière-Desbois, Virginie Serna, L'épave de port Bertheau II (Charente-Maritime). Un caboteur fluvio-maritime du haut Moyen Âge et son contexte nautique (Maciej Trzecicki) 214

KRONIKA

- Lubelski etap działalności Witolda Hensla (Joanna Kośnik) 219

Streszczenia w języku angielskim artykułów publikowanych na łamach „Archeologii Polski” ukazują się — począwszy od 2004 r. — w międzynarodowym czasopiśmie internetowym „The Central European Journal of Social Sciences and Humanities” (CEJSH; <http://cejsh.icm.edu.pl>).

Summaries in English of articles published in “Archeologia Polski” have been published (since 2004) in the international web periodical “The Central European Journal of Social Sciences and Humanities” (CEJSH; <http://cejsh.icm.edu.pl>).

“Archeologia Polski” is regularly indexed in the International Bibliography of the Social Sciences; in IBZ — International Bibliography of Periodical Literature; IBZ — CD-ROM; IBR — International Bibliography of Book Reviews of Scholarly Literature; IBR — CD-ROM.

OD REDAKCJI

„Archeologia Polski” jest wydawnictwem ciągłym, w którym zamieszczane są artykuły zawierające ujęcia ogólne, syntetyzujące, omawianych zagadnień. Publikujemy w nim prace z zakresu metodologii i metodyki badań archeologicznych oraz dyscyplin współpracujących z archeologią, a także studia dotyczące problematyki prehistorii oraz wczesnych dziejów ziem polskich na tle europejskim. Każdy zeszyt zawiera również dział polemiki i dyskusji oraz recenzje literatury polskiej i obcej, głównie archeologicznej, lecz również prac z zakresu dyscyplin z archeologią współpracujących.

Artykuły i recenzje przekazywane do druku w „Archeologii Polski” prosimy opracowywać według zasad opublikowanych w tomie XXVIII : 1983, z. 1, s. 239 i n. naszego periodyku.

Warunki zamawiania „Archeologii Polski”

Institucje i osoby prawne mogą kierować zamówienia na adres:

**Instytut Archeologii i Etnologii PAN,
al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa,
numer konta w BPH-PBK S.A. VIII O/Warszawa nr 86106000760000401030001995
z dopiskiem „Archeologia Polski”**

Zachęcamy do korzystania z formularza zamówień w naszej księgarni internetowej na stronie: www.iaepan.edu.pl

Wydawnictwo wraz z rachunkiem (cena numeru plus porto) prześlemy pocztą po otrzymaniu zamówienia.

Cena tomu 52 (podwójnego) zamówionego w IAE PAN wynosi 30,00 zł.

Prenumeratę roczną przyjmują oddziały kolportażowe RUCH oraz urzędy pocztowe i listonosze.

Koszt prenumeraty tomu 53 (podwójnego) wynosi MM zł.

Bieżące i wcześniejsze numery można nabyć lub zamówić (przesyłka za zaliczeniem pocztowym) w Bibliotece IAE PAN, al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, adres e-mail: bookshop@iaepan.edu.pl

Subscriptions orders for “Archeologia Polski” available through the local press distributors or directly from

**Institute of Archaeology and Ethnology
al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, Poland**

The subscription rate is EURO 22 plus postage 5 EURO. Payment should be made by credit card, by International Money Order sent to

BPH-PBK S.A. VIII O/Warszawa nr 28106000760000401030212753

or by a check made payable to

**Instytut Archeologii i Etnologii PAN
al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, Poland**

We recommend using an order form available in the Institute’s bookshop on our website:
www.archaeology.pl

<http://rcin.org.pl>

WARUNKI PRENUMERATY „RUCH” S.A.

1. „Archeologia Polski” jest półrocznikiem. Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są na okres roczny.
2. Przewidywana cena prenumeraty krajowej na 2008 r. wyniesie 30 zł.
3. Wpłaty na prenumeratę krajową przyjmują jednostki kolportażowe „RUCH” S.A. właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora.
4. Prenumerata opłacana w złotówkach ze zleceniem wysyłki za granicę: informacji o warunkach prenumeraty i sposobie zamawiania udziela „RUCH” S.A. Oddział Krajowej Dystrybucji Prasy, 01-248 Warszawa, ul. Jana Kazimierza 31/33, Warszawa; telefony (0-22) 532 87 31, 532 88 16, 532 88 19; infolinia 0 800 120 029; wpłaty w PLN na konto w banku PEKAO S.A. IV O/Warszawa, nr 68124010531111000004430494 lub w kasie Oddziału. Dokonując wpłaty za prenumeratę w Banku czy też w Urzędzie Pocztowym, należy podać: nazwę firmy „RUCH” S.A., nazwę banku, numer konta, czytelny pełny adres odbiorcy za granicą, okres prenumeraty, rodzaj wysyłki (p-tą lot. czy zwykłą) oraz zamawiany tytuł. Warunkiem rozpoczęcia wysyłki prenumeraty jest dokonanie wpłaty na podane konto.
5. Prenumerata opłacana w dewizach przez odbiorcę z zagranicy: **przelewem** na konto w banku w **USD PEKAO S.A. IV O/W-wa 54124010531787000004430508; w EURO PEKAO S.A. IV O/W-wa 46124010531978000004430511**, po dokonaniu przelewu prosimy o przesłanie kserokopii polecenia przelewu z podaniem adresu i tytułu pod nr faxu +48 22 532 87 32. Opłaty za prenumeratę można dokonać również **czekiem** wystawiony na firmę „RUCH S.A. OKDP” i przesłany razem z zamówieniem, listem poleconym na adres jw. Informujemy, że klienci płacący z zagranicy mogą też dokonać wpłaty na prenumeratę kartami kredytowymi VISA i MASTERCARD w Internecie <http://www.ruch.noria.pl>
6. Termin przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną na następny rok do 5.12.

For the exchange write, please, to
Instytut Archeologii i Etnologii PAN — Biblioteka
al. Solidarności 105, PL-00-140 Warszawa, Poland

Orders regarding all publications of the Institute of Archaeology and Ethnology should be addressed to the Institute of Archaeology and Ethnology, Polish Academy of Sciences, al. Solidarności 105, PL-00-140 Warszawa, Poland, tel./fax +48 22 624 01 00 (Warsaw). We recommend using an order from available in the Institute's bookshop on our website:
www.archaeology.pl

The subscription rates for periodicals are (in EURO or equivalent):

Archeologia	19
Archaeologia Polona	22
Archeologia Polski	22
Ethnologia Polona	22
Etnografia Polska	19
Fasciculi Archaeologiae Historicae	15
Kwartalnik Historii Kultury Materialnej	12 (4 fasc.) 48
Przegląd Archeologiczny	22
Sprawozdania Archeologiczne	22

plus postage 5 EURO.

Payment must be made by International Money Order sent to PBK S.A. VIII O/Warszawa, No 28106000760000401030212753 or by check payable to Instytut Archeologii i Etnologii PAN, al. Solidarności 105, PL-00140 Warszawa, Poland.

- Z. 4, J. B a r o n, *Przestrzenna organizacja osad ludności kultury lużyckiej na przykładzie stanowiska w Policy, pow. wrocławski. Autostrada A4* [Sum.: *The spatial organisation of the settlements of the Lusatian Culture population based on a site in Polwica. The A4 motorway*], Wrocław 2005, 256 ss., 74 ryciny, 2 tabele, 95 tablic.
- Z. 5, *Badania na autostradzie A4*, cz. III [Investigations on the A4 motorway; Part III — summaries in German], B. Gediga red., Wrocław 2007, 413 ss., ryciny.

BIBLIOTEKA ETNOGRAFII POLSKIEJ

[pod redakcją Jolanty Kowalskiej]

- Nr 57, U. L e h r, *U schyłku życia. Starość mieszkańców wsi Beskidu Śląskiego i Podhala* [Sum.: *In the twilight of life. Old age among villagers of the Silesian Beskidy and Podhale districts*], M. Drozd-Piasecka, J. Kowalska red., Warszawa 2007, 351 ss., 11 rycin.

COLLECTIO ARCHAEOLOGICA, HISTORICA ET ETHNOLOGICA

(pod redakcją Andrzeja Janeczka)

- Vol. 1, L. L e c i e j e w i c z, *Opera selecta. Z dziejów kultury średniowiecznej Polski i Europy* [Opera selecta. On the cultural history of medieval Poland and Europe — in Polish only], M. Rębkowski, S. Moździoch red., Wrocław 2006, 429 ss., ryciny.

KOMENTARZE DO POLSKIEGO ATLASU ETNOGRAFICZNEGO

- T. VIII, A. D r o ż d ż, A. P i e ń c z a k, *Zwyczaj i obrzędy weselne*, cz. I, *Od załotów do ślubu cywilnego* [Sum.: *Customs and wedding rituals*, vol. I, *From courtship to civil marriage*], Wrocław–Cieszyn 2004, 448 ss., 56 map, tabele.

POLSKIE BADANIA ARCHEOLOGICZNE

[pod redakcją Romualda Schilda]

- T. 35, A. H a r d i n g, J. O s t o j a - Z a g ó r s k i, C. P a l m e r, J. R a c k h a m, *Sobiejuchy: A Fortified Site of the Early Iron Age in Poland*, Warszawa 2004, viii+276 ss., 84 ryciny, 48 tablic, tabele.

SPOTKANIA BYTOMSKIE

[pod redakcją Sławomira Moździocha]

- Vol. V, *Wędrowki rzeczy i idei w średniowieczu*, [Migration of things and ideas in the Middle Ages — summaries in German and English], S. Moździoch red., Wrocław 2004, 362 ss., ryciny.

STUDIA MATERIAŁY Z HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

[pod redakcją Jerzego Kruppé]

- T. LXX, D. G ł ó w k a, *Majątek osobisty duchowieństwa katolickiego w Koronie w XVII i XVIII wieku* [Résumé: *Fortune personnelle du clergé catholique en Couronne aux XVIe-XVIIIe siècles*], Warszawa 2004, 288 ss., 121 tabel, 5 zdjęć, 3 wykresy, mapa.
- T. LXXI, *O rzeczach minionych. Scripta rerum historicarum Annae Rutkowska-Plachcińska oblata* [Of things past. Scripta rerum historicarum Annae Rutkowska-Plachcińska oblata — in Polish only], M. Młynarska-Kaletyn, J. Kruppé red., Warszawa 2006, 341 ss., ryciny, mapy.

ARCHAEOLOGIA POLONA

- Vol. 44, Warszawa 2006, 416 ss.

ARCHEOLOGIA

- T. LVI, Warszawa (2005) 2006, 173 ss. + 23 tablice.

ARCHEOLOGIA POLSKI

- T. LI, z. 1–2, Warszawa 2006, 238 ss.
- T. LII, z. 1–2, Warszawa 2007, 228 ss.

ETHNOLOGIA POLONA

- Vol. 26, Poznań 2005, 163 ss.

ETNOGRAFIA POLSKA

- T. L, z. 1–2, Warszawa 2006, 284 ss.

FASCICULI ARCHAEOLOGIAE HISTORICAE

- Fasc. XIX, Łódź 2006, 70 ss.

KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

- R. LIV, nr 1, 2, 3–4, Warszawa 2006, 148 ss., 120 ss., 123 ss.
- R. LV, nr 1, 2, Warszawa 2007, 120 ss., 112 ss.

PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY

- T. 53, Wrocław 2005, 168 ss.

SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE

- T. LVII, Kraków 2005, 688 ss.

P320

